

KYLÄSSÄ KOULUISSA

Laatua järjestöjen
oppilaitosyhteistyöhön



Julkaisija: Fingo
Kirjoittaja: Hanna Niittymäki
Taitto: Julia Tavast

Pohjautuu löyhästi aikaisemmin julkaistuihin oppaisiin **Laatua kehittämään** - Järjestöjen kouluvierailutoiminnan laatu-
kriteeristö globaalikasvatukseen (toimittanut Sarianna Palmroos, 2010) ja **Kylässä koulussa** - Järjestöjen kouluvierailuopas
kansainvälisyyskasvatukseen (toimittanut Anu Lähde, 2008).



Ulkoministeriö
Utrikesministeriet



GLBAALIKASVATUS

Sisällysluettelo

1. Järjestöjen globaalikasvatusta kouluihin	4
2. Vierailujen reunaehdot.....	5
Tavoitteiden määrittely	5
Opetussuunnitelmien huomioiminen.....	5
Agenda 2030 eli 4.7 ja systeemiajattelu	6
Kohderyhmät ja moninaisuus	8
Safeguarding eli haavoittuvassa asemassa olevien turvallisuudesta huolehtiminen	9
Yhteistyö koulujen ja oppilaitosten kanssa.....	10
Koulussa	13
Yhteistyö opettajan kanssa	13
Turvallinen ja rohkea osallistuminen.....	14
Innosta ja osallista.....	15
Näkökulmia oppilaisiin ja ryhmään.....	16
Etävierailut ja hybridit	16
Haastavat tilanteet	17
Vierailijoiden rekrytointi ja koulutus.....	20
Markkinointi	23
Palaute, arviointi ja kehittäminen.....	25

Liitteet

- Tuntisuunnitelmapohja
- Itsearviointilomake vierailijalle
- Palautelomake oppilaalle
- Palautelomake opettajalle

1. Järjestöjen globaalikasvatusta kouluihin

Tervetuloa kehittämään laadukasta, vaikuttavaa ja eettistä yhteistyötä koulujen ja oppilaitosten kanssa. Tämä opas on suunnattu etenkin globaalikasvatusta toteuttaville kansalaisjärjestöille vierailujen tueksi.

Fingo (aikaisemmin Kepa ja Kehys) on aiemmin julkaissut oppaat **Laatua kehittämään** – Järjestöjen kouluvierailutoiminnan laatukriteeristö globaalikasvatukseen (Palmroos, 2010) ja **Kylässä koulussa** – Järjestöjen kouluvierailuopas kansainvälisyyskasvatukseen (Lähde, 2008). Tämä uudistettu opas kokoaa edellä mainittujen julkaisujen parhaan annin ja tuo mukaan uutta ajankohtaista tietoa. Maailma ja Suomi sen mukana muuttuvat vauhdilla. Tässä oppaassa sivutaan opetussuunnitelmien vaatimuksia, mutta huomioidaan se, että ne saattavat uudistua lähivuosina.

Agenda 2030 eli YK:n 17 kestävä kehityksen tavoitetta tulivat voimaan vuonna 2015. Erityistä huomiota vaatii alatavoite 4.7, joka edellyttää, että kaikki iästä ja taustasta riippumatta saavat globaalikasvatusta. Keväällä 2020 alkaneen koronapandemian seurauksena etä- ja hybridiopetuksesta on tullut arkipäivää. Kiihtyvä ilmastohätätila ravistelee planeettaamme, eivätkä maailman päättäjät ole osanneet reagoida siihen riittävin toimin – siitäkkin syystä tällä hetkellä koulun penkkejä kuluttavat tulevaisuuden päättäjät tarvitsevat kaiken saatavissa olevan globaalikasvatuksen.

Tämä opas tarjoaa käytännöllisiä ohjeita ja esimerkkejä järjestöjen käytänteistä laadukkaan kouluvierailutoiminnan järjestämiseksi. Kysymyksiä, joihin pyritään vastaamaan ovat muun muassa:

- Miten päästä rakentamaan yhteistyöhön koulujen, oppilaitosten ja opettajien kanssa?
- Miten suunnitella pedagogisesti toimiva, oppilaita osallistava ja tavoitteellinen kokonaisuus?
- Miten hallita vaikeita tilanteita?
- Miten rekrytoida ja kouluttaa hyviä kouluvierailijoita?
- Miten markkinoida omaa toimintaa?
- Miten kerätä palautetta sekä arvioida ja kehittää vierailutoimintaa?

Opasta varten on haastateltu WWF:n ohjelmajohtaja Hanna Seimolaa, Rauhanliiton globaalikasvatuksen asiantuntija Annukka Toivosta ja Plan International Suomen ohjelmapäällikkö Minna Mannertia.

2. Vierailujen reunaehdot

Tavoitteiden määrittely

Kaikkien globaalikasvatusta toteuttavien järjestöjen kouluvierailutoimintaa yhdistää yhteinen tavoite: opettaa kunnioittamaan moninaisuutta, tukea kriittisen ajattelun kehittymistä ja kehittää sellaisia tietoja ja taitoja, jotka kannustavat lapsia ja nuoria toimimaan globalisoituneessa maailmassa aktiivisina maailmankansalaisina.

Tämän yhteisen tavoitteen sisällä järjestöillä on omia painotuksia. Kouluvierailujen tavoite pohjautuu aina kunkin järjestön arvoille, tavoitteille ja tehtävälle.

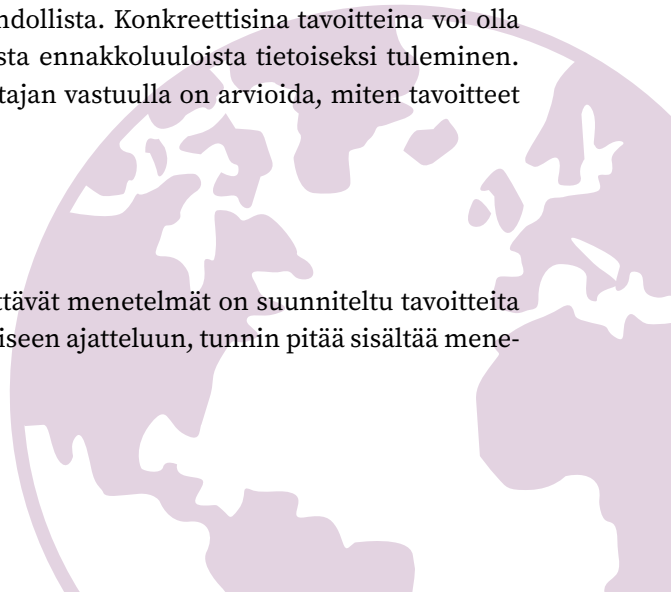
Kouluvierailujen pääasiallisena tarkoituksena ei voi olla uusien jäsenten hankkiminen eikä varainhankinta, vaan globaalikasvatuksen yleisen tavoitteen mukaisesti oppilaiden oman kriittisen ajattelukyvyyn ja toimijuuden kehittäminen muun muassa asioista tiedottamisen ja toiminnallisten harjoitusten avulla.

Laadun kannalta olennaista on se, että kaikki osapuolet ovat tietoisia vierailun tavoitteesta. Ennen vierailua on vierailijan ja opettajan tai muun koulun edustajan kanssa sovittava yhteinen tavoite. Opettajaa on myös kehoitettava kertomaan vierailun tarkoitus oppilaille etukäteen.

Tavoitteet pitää muotoilla siten, että niiden arvioiminen on mahdollista. Konkreettisina tavoitteina voi olla esimerkiksi ymmärryksen lisääminen tietystä aiheesta tai omista ennakkoluuloista tietoiseksi tuleminen. Vaikutusta asenteisiin on vaikeampi arvioida. Vierailijan ja opettajan vastuulla on arvioida, miten tavoitteet toteutuvat.

Opetussuunnitelmien huomioiminen

Laadukas kouluvierailu edellyttää, että vierailun sisältö ja käytettävät menetelmät on suunniteltu tavoitteita silmällä pitäen. Jos pääasiallisena tavoitteena on kannustaa kriittiseen ajatteluun, tunnin pitää sisältää menetelmiä, joiden kautta tavoitteen saavuttaminen mahdollistuu.



Opetussuunnitelmat ovat valtavan laajoja, eikä yksittäisen kouluvierailijan tarvitse niitä kokonaisuudessaan kahlata läpi. Sen sijaan on hyvä ottaa jonkin verran selvää siitä, millainen on vierailun kohderyhmän opetussuunnitelma ja miten vierailun sisältö tukee sen tavoitteita.

Tätä opasta laadittaessa osa valtakunnallisista opetussuunnitelmien perusteista on täysin tuoreita, kun taas esimerkiksi perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet (POPS 2014) ovat olleet voimassa jo vuodesta 2016. Perinteisesti opetussuunnitelmien perusteet on uusittu noin kymmenen vuoden välein. Nopeasti muuttuvassa maailmassamme kymmenenkin vuotta on pitkä aika. Tässä oppaassa ei näin ollen tulla nostamaan esiin opetussuunnitelmien yksittäisiä sisältöjä, jotka tukisivat globaalikasvatuksen toteuttamista. Sen sijaan kehotamme tutustumaan Opetushallituksen sivuilta löytyviin voimassa oleviin perusteisiin eri oppiasteille. Erityistä huomiota kannattaa kiinnittää opetussuunnitelmien arvopohjaan, jonka voi yleisesti sanoa olleen kautta aikain yhteneväinen globaalikasvatuksen arvojen kanssa.

Erityisenä suosituksena voi myös todeta, että vierailujen tarjoaminen ammatillisille oppilaitoksille olisi erityisen tärkeää, jotta järjestöt voisivat omalta osaltaan olla ehkäisemässä polarisaatiota, joka näyttää jakavan maamme akateemisesti koulutettuihin ja muihin. Koskaan ei ole myöskään liian aikaista tai myöhäistä altistua laadukkaalle globaalikasvatukselle. Kannattaa huomioida myös varhaiskasvatus ja päiväkodit kohderyhmänä sekä elinikäisen oppimisen hengessä esimerkiksi vapaan sivistystyön kenttä. Varhaiskasvatuksen sekä esiopetuksen opetussuunnitelmien perusteissa globaalikasvatuksen teemat ovat keskeisesti esillä.

Agenda 2030 eli 4.7 ja systeemijattelu

YK:n luoma Agenda 2030 -toimintaohjelma on ollut voimassa vuodesta 2015. Sen tavoite numero neljä on taata kaikille avoin, tasa-arvoinen ja laadukas koulutus sekä elinikäiset oppimismahdollisuudet. Jokainen tavoiteohjelman 17 kehitystavoitteesta sisältää lukuisia alatavoitteita. Alatavoite 4.7 on erityisen tärkeä globaalikasvattajalle. Tavoite on: *”Varmistaa vuoteen 2030 mennessä, että kaikki oppijat saavat kestävä kehityksen edistämiseen tarvittavat tiedot ja taidot esimerkiksi kestävä kehitystä ja kestäviä elämäntapoja, ihmisoikeuksia, sukupuolten tasa-arvoa, rauhan ja väkivallattomuuden kulttuurin edistämistä, maailmankansalaisuutta, kulttuurien monimuotoisuuden sekä kulttuurin osuutta kestävässä kehityksessä arvostavan koulutuksen kautta.”*

Toisaalta globaalikasvattajan on syytä ymmärtää maailman kompleksisuutta esimerkiksi laajentamalla omaa ja vierailujensa kohderyhmän ymmärrystä siitä, miten kestävyystavoitteet kietoutuvat yhteen ja liittyvät toisiinsa.

17 kehitystavoitteen keskinäisriippuvuus saattaa avautua paremmin niin sanotun hääkakkumallin avulla. Kakun pohjan muodostavat tavoitteet, jotka liittyvät planetaarisiin reunaehtoihin eli ekosysteemimme kestävyteen, toisessa kerroksessa ovat yhteiskuntaan ja sosiaaliseen oikeudenmukaisuuteen liittyvät tavoitteet ja kolmannessa talouteen liittyvät tavoitteet. Kirsikkana kakun päällä on tavoite 17, joka ohjaa ihmiskuntaa kohti globaalia kumpanuutta.



Lähde: Azote for Stockholm Resilience Centre, Stockholm University (CC BY 4.0)

Kohderyhmät ja moninaisuus

Kohderyhmän ikätasoa tuntemalla saa sidottua vierailun sisällön lasten tai nuorten omaan elämään ja sopivalle käsitteellistämisen tasolle, jotta asiat eivät jää liian etäisiksi tai abstrakteiksi. Yleistäen voi sanoa, että vaarana on ennemminkin liian vaikean ja abstraktin sisällön tuottaminen kuin liian yksinkertaisen. Menetelmiä ajatellen ennestään tuntematonta yläkouluikäisten porukkaa taas voi olla vaikea saada ”leikkimään”. Erityisen tärkeää on aloittaa vierailu harjoituksella, joka kiinnittyy kohderyhmän elämään, jotta innostus syttyisi.

Ihmisten oppimistyylit vaihtelevat, mutta melko harva pystyy omaksumaan asioita pelkästään kuuntelemalla. Kaikki hyötyvät vierailusta, jolla tarjotaan selkeää visuaalista materiaalia sen sijaan, että tyydyttäisiin pelkkään puheeseen. Tiedollisen ja tunteisiin vetoavan näkökulman yhdistäminen on tärkeää. Kuten M. K. Gandhikin on sanonut: pitää koskettaa ihmisten sydämiä, jotta saisi heidän aivonsa ajattelemaan ja kätensä ja jalkansa toimimaan. Havainnollistavat videot, kuvat ja muut visuaaliset elementit ovat tehokkaita oppimisen ja ymmärtämisen apuvälineitä. Kaikki materiaali on valittava huolella, niin että se haastaa normeja sen sijaan, että se uusintaisi stereotyyppioita.



Kuvat: Minna Martinoff, kirjasta Ihmisiksi elämisen taito (Hanna Niittymäki, 2021)



Gloaalikasvatuksen yhtenä tavoitteena on moninaisuuden kunnioittamiseen ja vastuuntuntoisuuteen liittyviin asenteisiin ja arvoihin vaikuttaminen. Asenteita ja arvoja ei kuitenkaan voi opettaa, vaan ne kehittyvät hitaasti oman pohdinnan ja kokemusten myötä. Gloaalikasvatuksen tuleekin tarjota välineitä, jotka mahdollistavat oppijoiden empatiakyvyn kehittymisen, sillä empatiaa tunteva ihminen kykenee ottamaan vastuuta myös toisten ihmisoikeuksien edistämisestä. Sen vuoksi osallistavat menetelmät, draaman käyttö ja toisten ihmisten asemaan asettumista harjoittavat tehtävät sopivat gloaalikasvatukseen erinomaisesti.

Sisältöjä ja materiaalia suunniteltaessa on pohdittava myös eettisiä kysymyksiä, kuten tiedon todenmukaisuutta, stereotyyppien välttämistä ja kuvien tekijänoikeuksia. Vierailusta pitäisi välittyä kuva siitä, että asioita kannattaa tarkastella monesta eri näkökulmasta.

Jokaisen vierailun yhtenä tavoitteena on aktiivisen kansalaisuuden vahvistaminen, siksi sisällön pitää tarjota ideoita ja malleja, jotka auttavat kohderyhmää tiedostamaan omat vaikutusmahdollisuutensa.

Safeguarding eli haavoittuvassa asemassa olevien turvallisuudesta huolehtiminen

Kouluvierailujen kohderyhmänä ovat pääsääntöisesti lapset ja nuoret. Siksi on kiinnitettävä erityistä huomiota siihen, ettei heihin kohdistu minkäänlaista hyväksikäyttöä tai laiminlyöntiä. Syrjinnän vaarassa olevien vähemmistöjen edustajat ovat usein valtaväestön edustajia haavoittuvammassa asemassa. Kaikkien lasten ja nuorten voi ajatella olevan haavoittuvassa asemassa. Lapsen oikeuksien sopimukseen tutustuminen on hyvä lähtökohta jokaiselle kouluvierailijalle. Vaikka kouluvierailija ei ole juridisessa vastuussa siitä, mitä esimerkiksi koululuokassa tapahtuu, kannattaa vastuu lasten ja nuorten hyvinvoinnista vierailun aikana ja mahdollisesti sen jälkeen ottaa vakavasti.

Plan International Suomen eli tuttavallisemmin Planin lapsen oikeuksien lähettiläät ovat vierailleet suomalaisissa kouluissa vuosien ajan. Meidän toiminnassamme kiinnitetään erityistä huomiota lastensuojelullisiin kysymyksiin.

On tärkeää, että lastensuojeluun liittyvät menettelytavat ovat selkeät ja helposti ymmärrettävät. Jokainen Planin lapsen oikeuksien lähettiläs käy läpi koulutuksen lastensuojeluohjeistamme ja allekirjoittaa kirjallisen lastensuojelusitoumuksen. Lähettilästoiminnasta vastaava henkilökuntamme käy myös säännöllisesti syventäviä koulutuksia lastensuojeluasioista. Selkeät ja läpinäkyvät menettelytavat ennaltaehkäisevät lasten kaltoin kohtelua ja suojaavat myös lähettiläitä.

Planissa toimii lastensuojelutyöryhmä, johon voi ottaa yhteyttä matalalla kynnyksellä. Työryhmä käsittelee kaikki yhteydenotot ja reagoi niihin lyhyellä varoitusaajalla. On tärkeää, että pienikin epäily lapsen oikeuksien vaarantumisesta tuodaan esiin ja selvitetään. Lastensuojelutyöryhmän kanssa voi myös keskustella lastensuojeluun liittyvistä kysymyksistä ja pohtia hyviä käytäntöjä.

Planin järjestämissä tapahtumissa on käytössä turvallisemman tilan periaatteet. Toimintaan osallistuvat lapset ja nuoret voivat myös ilmoittaa kohtaamastaan epäasiallisesta kohtelusta verkkolomakkeella ja pyytää, että Planin lastensuojelutyöryhmä käsittelee asian. Ilmoituksen voi tehdä nimettömänä. Myös yhteystietonsa jättäneen ilmoittajan tiedot hävitetään, kun asia on selvitetty.

Yhteistyö koulujen ja oppilaitosten kanssa

Vaikuttavuus on viime vuosina paljon kuultu sana kansalaisjärjestöissä. Yksittäisen kouluvierailun vaikuttavuutta kohderyhmään on vaikea arvioida. Asenteet muuttuvat pikkuhiljaa. Voi olla, että opettaja ei pidä vierailua kummoisena, mutta jollekin oppilaalle tai opiskelijalle vierailu on voinut näyttytyä käännteentekeväenä.

Vaikuttavuutta lisää joka tapauksessa keskittyminen vierailutoiminnan laatuun. Laatua lisää koulun tai oppilaitoksen sitoutuminen yhteistyöhön. Sen sijaan, että vierailija piipahtaisi yksittäisessä opetusryhmässä, kannattaa aina kartoittaa mahdollisuutta tehdä useampia vierailuja samaan kouluun tai oppilaitokseen. Joillekin

järjestöille ja kouluille on muodostunut niin tiiviitä yhteistyösuhteita, että vierailijoita toivotaan vuosittain. Järjestöjen kannattaa myös rohkeasti tarjota koulutusta koko opettajakunnalle. Asiaan vihkiytyneet opettajat edistävät järjestön tavoitteita mahdollisesti vuosia eteenpäin.

*Meillä **WWF Suomella** pitkään toimineet kouluvierailijat ovat tuttuja alueen koulujen kanssa, ja he käyvät vuosi toisensa jälkeen vetämässä WWF:n oppitunteja samoissa kouluissa. Joskus kouluvierailijat tekevät jopa opettajansijaisuuksia, sillä he ovat vuosien varrella tulleet "osaksi kalustoa". Yksi kouluvierailutoiminnan tavoitteistamme onkin vahvistaa vierailijoiden osaamista ja motivaatiota sekä tarjota heille mahdollisuuksia ympäristömyönteiseen toimintaan.*

Maantieteellinen tasa-arvo on myös huomionarvoinen seikka, eli onko kouluvierailijoita saatavilla minne tahansa Suomeen? Lisääntynyt etäopetus ja hybridiopetus tarjoavat tervetulleen mahdollisuuden haja-asutusalueiden kouluille päästä nauttimaan järjestöjen vierailuista.

Kouluvierailijoita kannattaa tarjota oppilaitosten lukuvuosirytmien huomioiden. Osassa kouluista ja oppilaitoksista tulevan lukuvuoden suunnitelmia lyödään paljolti lukkoon jo edellisenä keväänä. Joillekin sopivat spontaanimmat lisäykset opetusohjelmaan.

Jotta koulu tai oppilaitos haluaa jatkaa yhteistyötä järjestön kanssa, on ensiarvoisen tärkeää, että järjestö näytetään luotettavana yhteistyökumppanina. Kouluvierailijat on siis syytä valmentaa tehtävänsä huolellisesti. Sairastapausten tai muun yllättävän sattumuksen varalle on hyvä olla varasuunnitelma. Itse vierailun ohella järjestö ja vierailija voivat panostaa ennakkoyhteistyöhön ja jatkotyöskentelyyn.

*Meillä **Rauhanliitossa** Rauhankoulun vierailut ovat jo vuosia rakentuneet niin, että vastaanottava opettaja saa hyvissä ajoin ennen ensimmäistä vierailupäivää ennakkotehtävän ryhmälleen. Vierailu muodostuu kahdesta kerrasta, joiden välillä ryhmä jatkaa työskentelyä. Viimeisen kerran jälkeen opettajalle annetaan jatkotyöskentelyohjeet.*



Vierailun reunaehdot:

- Kaikille osapuolille on selvää, mitkä ovat vierailun tavoitteet.
- Vierailun yksi keskeinen tavoite on kannustaa osallistujia aktiiviseen maailmankansalaisuuteen.
- Vierailu huomioi kohderyhmän opetussuunnitelman.
- Vierailu huomioi Agenda 2030:n tavoitteet ja kehityskysymysten kompleksisuuden, eikä esitä maailmasta yksinkertaistettuja totuuksia.
- Vierailu pyrkii purkamaan normeja ja stereotyyppioita sekä huomioi niin osallistujien kuin maailmankin moninaisuuden.
- Vierailuja tarjotaan maantieteellinen tasa-arvo huomioiden ja yhteistyöstä tilaajatahojen kanssa pyritään luomaan mahdollisimman vaikuttavaa.

Koulussa

Seuraavaksi saat liudan pedagogisia vinkkejä lasten ja nuorten kanssa työskentelyyn. Myös yhteistyö opettajan kanssa nousee esiin. Näkökulmana on enimmäkseen fyysisessä tilassa työskentely, mutta samat neuvot pätevät etä- ja hybridivierailuillakin, joista lausutaan myöhemmin muutama sana.

Yhteistyö opettajan kanssa

Parhaimmillaan pääset pitämään oppituntia yhteistyössä sellaisen opettajan kanssa, joka tuntee ryhmän hyvin. On suositeltavaa kertoa opettajalle etukäteen suunnittelemastasi kokonaisuudesta. Toivottavasti suunnitelmasi sisältää pienryhmätyöskentelyä, koska ryhmässä osallistuminen on monelle oppilaalle turvallisempaa kuin vaikkapa koko luokan kuullen puhuminen. Yksilötyöskentelyssä ideat voivat jäädä vähäisemmiksi kuin porukassa. On todella tärkeää, että ryhmiin tai pareihin jakautuminen ei aiheuta kenellekään ulossulkemisen kokemuksia tai vahvasta ryhmässä mahdollisesti vallitsevia epätasaisia valtasuhteita. Siksi paras tapa on, että opettaja on etukäteen tehnyt ryhmäjaon. Etenkin alakouluissa oppilaat istuvat usein pysyvästi pienryhmissä, jolloin voi hyödyntää olemassa olevia ryhmiä.

Opettajan kanssa kannattaa keskustella siitä, millaisia haasteita ryhmässä saattaa ilmetä. Ota myös selvää, ovatko turvallisen tilan säännöt opettajalle tuttuja ja ovatko ne olleet käytössä kyseisen ryhmän kanssa. Pienten oppilaiden kanssa on usein käytössä yhteinen hiljaisuusmerkki, joka vierailijankin kannattaa ottaa käyttöön. Jos ryhmä on kovin meluisa, ei missään nimessä kannata ruveta korottamaan ääntään, niin että se kantaisi melun ylitse, vaan parempi on varmistaa, että ryhmässä vallitsee hiljaisuus, kun aloitat oman puheenvuorosi.

Opettajan roolista työpajan aikana pitää puhua etukäteen. Aiheeseen motivoitunut opettaja motivoi myös oppilaitaan. Jos opettaja lähtee kahville tai korjaa kokeita luokan takaosassa, hän viestii, että aihe ei ole kovin kiinnostava. Älä siis anna opettajalle muuta vaihtoehtoa kuin olla aktiivisesti mukana. Opettajalle on syytä kuitenkin kertoa, että oppilaiden äänen kuuluminen on työpajassa kaikkein keskeisintä, joten opettajalta ei odoteta myöskään ”liikaa” aktiivisuutta. Opettajalla on tietenkin päävastuu järjestyksen pidosta, mutta ei sinun työpajan ohjaajana kannata täysin luopua omasta auktoriteetistasikaan. Voit ilman muuta esittää ryhmän olemiseen liittyviä huomioita ja toiveita.

Haasta opettaja jatkamaan globaalikasvatuksen teemojen parissa työskentelyä jättämällä hänelle toimintaindeksit jatkoa varten. Koska kouluvierailun tarkoituksena ei saa olla vain oman järjestön markkinointi, tekee erityisen hyvän vaikutelman se, että tarjoaa opettajalle myös muiden toimijoiden materiaaleja tai ehdottaa tilaamaan seuraavan vierailun toisesta, omaa teemaa täydentävästä järjestöstä.

Turvallinen ja rohkea osallistuminen

Käy työpajasi alussa läpi turvallisen osallistumisen säännöt ja pyydä ryhmältä sitoutumista niihin. Sääntöihin voi tarvittaessa palata työpajan aikana. Turvallisen tilan ohjeista löydät lukuisia versioita netistä.

Turvallisen tilan luomiseen kannattaa panostaa, koska se saattaa ennaltaehkäistä ikäviä möläytyksiä työpajan aikana. Huomio osallistujien ikätaso ja konkretisoi ohjeita sen mukaan. Jos oppituntisi käsittelee esimerkiksi syrjinnän kysymyksiä, kerro konkreettisesti, että rasistisia tai muita syrjiviä puheita ei saa päästä kenenkään suusta.

Turvallisen tilan säännöt

- *Kunnioitetaan toisia ja heidän mielipiteitään. (Miten kunnioitusta ilmaistaan?)*
- *Ei tehdä toisista oletuksia. (Meillä kaikilla on monenlaisia näkyviä ja näkymättömiä identiteetin osia.)*
- *Saa osallistua ja olla osallistumatta. (Tavoite on tietenkin, että jokainen haluaa osallistua. Mieti, miksi päätät joskus olla osallistumatta. Pelkäätkö vaikkapa, että sinun mielipiteesi ei olisi suosittu?)*
- *Tiedosta aikomuksesi ja vaikutuksesi.*
- *Ole solidaarinen puhetilän käytössä. (Sitä on yllättävän vähän.)*
- *Kuuntele toisia. (Hyvä kuuntelija on avoin toisen ajatuksille ja kysyy tarkentavia lisäkysymyksiä ilman omia ennako-oletuksia.)*

Rauhankasvattaja Hanna Niittymäki on muokannut säännöt [From Safe Spaces to Brave Spaces](#) -artikkelin pohjalta.

Innosta ja osallista

Oppilasryhmän saaminen työskentelemään motivoituneesti on usein vaikeaa myös opettajille. Vierailijana sinussa on uutuudenviehätystä, joka kannattaa hyödyntää. Kiinnitä erityisesti huomiota aloitukseen. Sen täytyy olla innostava ja linkittyä jotenkin oppilaiden tai opiskelijoiden omaan elämään, jotta he haluavat lähteä työskentelemään. Aloita siis harjoituksella, jossa kaikki voivat vastata esimerkiksi näyttämällä peukkua väitteille, mielipidejanalla seisomalla tai vaikkapa piirtämällä.

Kiinnitä koko suunnitelmassasi huomiota siihen, miten ihan jokainen ryhmän jäsen pääsee tasapuolisesti ja turvallisesti osallistumaan. Suunnitelman ei pidä pohjautua yksinomaan malliin, joissa opettaja tai työpajan ohjaaja puhuu ryhmän edessä ja aktiivisimmat ja rohkeimmat voivat viitaten vastata esitettyihin kysymyksiin. Jos näitä viittaajia on muutama, niin ohjaajalle saattaa jäädä käsitys, että ryhmä on ollut innolla mukana ja esittänyt hienoja mielipiteitä, mutta tämä ei ole valitettavasti useinkaan koko totuus. Helpoimmillaan osallisuutta voi lisätä niin, että kun ohjaaja esittää kysymyksen tai ajatuksen pohdittavaksi, käyvät osallistujat siitä ensin lyhyen pulinan joko vieruskaverin tai pienryhmän kanssa. Ohjaaja voi myös ehdottaa, että ensimmäinen puheenvuoro parin kesken tai ryhmässä annetaan niille, jotka eivät yleensä puhu ensimmäisinä.

Jo Rauhankoulun ohjaajakoulutuksessa harjoitellaan tunteiden sanoittamista ja positiivista reagoitua ryhmän työskentelyyn. Tärkeää on napata kiinni osallistujien vastauksista, koska se lisää kokemusta omasta osallisuudesta ja merkityksellisyydestä.

Rauhankoulun työpajoissa tuodaan esiin globaaleja kehityshaasteita ja paneudutaan niiden juurisyihin huolella. Kun tutkitaan ongelmien juuria, aletaan ymmärtää, miten niihin pitäisi puuttua, jotta maailma muuttuisi oikeudenmukaisemmaksi. Kouluvierailulla on tärkeää nostaa esiin tositarinoita positiivisesta muutoksesta, jota on jo tapahtunut. Vierailun tavoitteena on etsiä keinoja sille, miten jokainen osallistuja voi toimia arjessaan ja millaisia valintoja tekemällä kuljetaan kohti kestävämpää maailmaa.

Näkökulmia oppilaisiin ja ryhmään

Ryhmässä on todennäköisesti erilaisia ryhmittymiä ja valtasuhteita. Et voi niille mitään tunnissa tai parissa, mutta voit yrittää välttää niiden vahvistamista. Ota ennakoivasti esiin puhetilän käyttö ryhmätyöskentelyssä, jotta äänekkäämmät osallistujat muistaisivat antaa tilaa myös hiljaisemmille.

Moni oppija hyötyy siitä, että työpajan runko työskentelytapoineen esitellään visuaalisesti heti alussa. Joillekin oppilaille yllätykset eivät oikein sovi. Monen turvallisuutta lisää tieto siitä, mitä suurin piirtein on luvassa. Aikataulu vaiheineen on parhaimmillaan esillä koko työskentelyn ajan. Etenkin pienten oppilaiden kanssa ennakointi on tärkeää.

Anna aina etukäteen aikaraami jokaiseen harjoitukseen, mutta arvioi tilanteen mukaan, jos raamia on mielekästä vähän venyttää.

Kiinnitä kaikki sisältö ryhmän omaan elämään niin hyvin kuin voit. Osoita kiinnostusta oppilaita tai opiskelijoita ja heidän ajatuksiaan kohtaan.

Pelkän puheen seuraaminen on monelle vaikeaa. Käytä mahdollisimman paljon kuvia ja videoita sekä menetelmiä, joissa itseään voi ilmaista muutenkin kuin sanoin.

Etävierailut ja hybridit

Tutustu Fingon laatimaan selkeään oppaaseen [Vuorovaikuta verkossa – opas sujuvaan etäfasiloitintiin](#). Se on laadittu aikuisia ja erilaisia organisaation tilaisuuksia silmällä pitäen, mutta kouluvierailijankin kannattaa hyödyntää oppaan neuvot esimerkiksi silloin, kun pitää huomioida teknisiä seikkoja, valita työskentelyalustoja ja aktivoida osallistujia. Saat oppaasta vinkkejä etenkin sellaisille etävierailuille, jossa osallistujat ovat omien laitteidensa äärellä.

Yksi ajankohtaiseksi noussut vierailujen muoto on niin sanottu hybridivierailu, jolloin vain vierailija osallistuu etänä, mutta opettaja ja hänen ryhmänsä työskentelevät samassa tilassa. Vierailija heijastetaan videotykillä ryhmän näkyviin, mutta hän ei välttämättä kuule tai näe juurikaan ryhmän työskentelyä. Opettajan rooli muodostuu tässä tilanteessa todella merkittäväksi, ja häntä on syytä valmentaa siihen etukäteen huolellisesti.

Etä- ja hybridivierailuilla osallistujien keskittyminen saattaa olla huonompaa kuin lähivierailuilla. Lähiolosuhteeseen verrattuna myös tarkkojen aikaraamien antaminen kuhunkin harjoitukseen korostuu.

Rauhankoulussa alettiin vauhdilla kehittää hybridivierailuja keväällä 2020, kun pandemia sulki koulut. Käymme opettajan kanssa ennakkoon läpi, mitä häneltä toivotaan ja miten työpajan kulku on suunniteltu. Vierailija ei välttämättä kuule lainkaan osallistujien ääniä, eli opettaja toimii tulkkina ryhmän ja vierailijan välillä. Tulkkaus voi sisältää esimerkiksi sen kuvailua, mitä ryhmässä harjoituksen aikana tapahtuu ja millainen tunnelma vallitsee. Opettajalla on hybridivierailulla päävastuu työrauhan ylläpitämisestä ja epäasialliseen käytökseen puuttumisesta. Myös kouluvierailijat sanoittavat yhteisen työskentelyn raameja ja tarvittaessa puuttuvat epäasialliseen kommentointiin. Osallistajat tuottavat asioita sähköisille alustoille, jotta vierailija pääsee suoraan vuorovaikutukseen heidän kanssaan.

Rauhankoulun vierailijat ovat hybridivierailuillaan toteuttaneet samantyyppisiä draamatarinoita kuin lähivierailuillakin. Vaikka vierailija ei olisi luokassa läsnä, voidaan yhtä lailla lähteä vaikkapa matkalle Afganistanista kahden nuoren kanssa. Välillä osallistujat sulkevat silmänsä ja eläytyvät tarinaan, välillä vastailaan ryhmässä kysymyksiin Mentimeterissä. Myös hybridivierailulla on tärkeää, että suunnitelmassa on mukana energiaa tuovia lyhyitä harjoituksia. Se, että oppilaat vain istuvat ja puhuvat, ei ole Rauhankoulun idean mukaista. Yhden harjoituksen pituus ei yleensä ylitä kymmentä minuuttia. Vierailijoiden puheenvuorot on myös syytä pitää lyhyinä.

Haastavat tilanteet

Haastavia tilanteita syntyy vähemmän, kun olet huolellisesti valmistautunut edellisten ohjeiden mukaisesti. Globalikasvatuksen sisältöihin liittyy usein herkkiä kysymyksiä, joista osallistujilla saattaa olla monenkirjavia mielipiteitä. Kun olet työpajan alussa käynyt läpi turvallisen tilan säännöt, on vaikutus parhaassa tapauksessa sellainen, että mahdolliset epäasialliset möläytykset eivät purskahtele osallistujien suusta. Kuuntele ja kiinnity osallistujiin. Osoita kiinnostusta heitä kohtaan. Aloita tutustumalla ryhmään jonkin harjoituksen avulla. Tartu osallistujien viesteihin ja puheisiin. Jos joku on mielestäsi ärsyttävä, pyri kuitenkin herättelemään itsessäsi myötätuntoa häntä kohtaan. Osallistujan huonoon tai erikoiseen käytökseen on aina joku syy.

Hän ei ehkä ymmärrä ohjeita. Hän saattaa tuntea noloutta syystä tai toisesta. Hänellä voi olla on huono päivä tai ryhmässä on meneillään jonkinlainen valtataistelu tai eripura. Reagoi huonoon käytökseen ystävällisesti ja rauhallisesti tai älä reagoi lainkaan.

Haastavia tilanteita saattaa syntyä myös vierailun jälkeen. Joskus kun osallistujien huoltajat kuulevat kouluvierailusta, he reagoivat siihen kielteisesti ja ottavat yhteyttä kouluun tai järjestöön. Kaikenlainen avoimuus oppilaitoksen ja huoltajien välillä ennaltaehkäisee tällaisia tilanteita. Voit ehdottaa opettajalle, että hän tiedotaisi huoltajia etukäteen tulevasta vierailusta.

Jos ikäviä viestejä kuitenkin tulee, on hyvä vastaanottaa viestit avoimesti kuunnellen. Vierailulle löytyy luultavasti opetussuunnitelmasta vahvat perusteet, mutta tunteella reagoiva huoltaja tuskin niiden luettelusta laantuu. Oppilaitos on tietenkin ensisijaisesti vastuussa yhteistyöstä huoltajien kanssa. Tilanteet kannattaa silti käsitellä huolellisesti opettajan tai oppilaitoksen kanssa loppuun, ettei yhteistyö vaarannu tulevaisuudessa.

Pitkään kouluvierailuja tehneen järjestön edustaja kertoo: "Saimme kerran tuohtuneen yhteydenoton vanhemmalta, jonka lapsen tunnilla oli käynyt vierailija. Kyseinen vanhempi lähetti saman palautteen taholle, jonka intresseissä meidän kiertueemme viesti ei ollut ja lisäksi lapsiasiavaltuutetulle. Vanhempi argumentoi, että tunnilla oli "propagandaa", tunnin viesti oli hänen mielestään hämmentänyt lapsia ja että ei voi olla lapsen edun mukaista osallistua tällaiseen. Hän myös väitti, että tunnilla ei annettu tilaisuutta keskustella asiasta, vaikka oppilaat olivat niin halunneet. Selvitimme oppitunnin toteuttaneen vierailijan kanssa tunnin kulkua ja tarkistimme opettajan palautteen oppitunnista. Nämä eivät tukeneet vanhemman esittämiä väitteitä, joten pystyimme siltä osin antamaan vastineemme.

Keskustelu vierailujen viestistä ja sisällöstä käytiin johdon tasolla asti. Todettiin, että kyse on organisaatiomme viesteistä, jotka perustuvat tutkittuun tietoon, joten niiden vieminen koulumaailmaan ei ole kyseenalaista. Kun koulu tilaa vierailijamme, oppitunnin sisällön laatinut organisaatio on heillä tiedossa. Lapsiasiavaltuutettu ei nähnyt kiertueessa moitittavaa ja jatkoimme kiertuetta normaalisti muokkaamatta sisältöä. Tapahtuneen jälkeen olemme kehittäneet toimintaamme kiertueen sisällön suhteen avoimempaan suuntaan."

Muistilista vierailijalle:

- Käy opettajan kanssa etukäteen läpi työpajasuunnitelma, ryhmän luonne ja toimintatavat sekä tavat, joilla toivot opettajan osallistuvan.
- Aloita työpaja turvallisen tilan säännöillä tai muilla yhteisten pelisääntöjen läpikäymisellä ja niihin sitoutumisella.
- Motivoi osallistujat mukaan kiinnittämällä sisältö heidän elämäänsä.
- Älä puhu liikaa. Käytä paljon visuaalisia materiaaleja. Huomioi monenlaiset oppijat.
- Pura stereotypioita esimerkiksi tarjoamalla normeista poikkeavia representaatioita.
- Kiinnitä etä- ja hybridivierailulla paljon huomiota työpajan rytmitykseen ja vaihteleviin aktivoiviin harjoituksiin.
- Vältä haastavat tilanteet valmistautumalla huolellisesti ja kiinnittämällä huomiota hyvään vuorovaikutukseen osallistujien kanssa.

Vierailijoiden rekrytointi ja koulutus

Ilmaise rekrytointi-ilmoituksessa selkeästi, mikä on vierailujen tarkoitus, mitä valmiuksia vierailijalta odotetaan ja mihin vierailija koulutukseen osallistuessaan sitoutuu. Rekrytoinnilla pyritään tavoittamaan motivoituneet ja aiheesta kiinnostuneet ihmiset, joilla mahdollisesti jo on pedagogisia taitoja ja opetuskokemusta. Järjestöillä on erilaisia malleja kouluvierailutoimintaan. Jotkut järjestöt toteuttavat vierailutoimintaa vapaaehtois pohjalta, toiset maksavat kouluvierailijoilleen palkkiota. Mikäli vierailijat ovat palkkiotoimisia, on järjestön vastuulla selvittää, millaisia vastuita työnantajana toimimiseen liittyy.

Olennaista laadun kannalta on se, että koulutusta suunniteltaessa on huomioitu vierailijoiden erilaiset lähtökohdat. Heillä ei välttämättä ole lainkaan kokemusta lasten ja nuorten edessä esiintymisestä, opetuksesta, kasvatuksesta tai globaalikasvatukseen liittyvistä teemoista. Sen vuoksi itse vierailujen sisällön lisäksi koulutuksessa on käsiteltävä opetuksen didaktiikkaan ja pedagogisiin taitoihin liittyviä asioita, kuten:

- mistä opetustilanteen suunnittelussa lähdetään liikkeelle,
- millainen on laadukkaan opetustilanteen rakenne,
- miten ajankäyttö kannattaa suunnitella,
- miten eri-ikäisten oppilaiden kehitystaso pitää ottaa huomioon ja
- millaiset menetelmät sopivat parhaiten asetettuihin tavoitteisiin.

Kun Rauhankoulu kouluttaa vierailijoita hybridivierailijoiksi, kiinnitämme huomiota hyvinkin pieniin yksityiskohtiin. Vierailijoita muistutetaan esimerkiksi kameraan katsomisesta ja positiivisesta ilmaisusta kuten osallistumiseen kannustavista eleistä ja hymyilemisestä, jotta vierailun tunnelma säilyy hyvänä. Etävierailulla ohjeistusten visualisointi on ensiarvoisen tärkeää. Rauhankoulun ohjaajat toimivat pareina sekä lähi- että etävierailuilla. Hybridivierailua suunniteltaessa ohjaajat tekevät kenraaliharjoituksen varmistaakseen juoksutuksen sujuvuuden



Kouluvierailijakoulutuksen sisältöjen muistilista:

- Järjestön yleisiin tavoitteisiin ja kouluvierailutoiminnan tavoitteisiin tutustuminen.
- Vierailun toiminnallisten harjoitusten kokeileminen käytännössä ja niiden purkamisen harjoittelu.
- Haastavista tilanteista selviytyminen.
- Kouluvierailujen pelisäännöt ja eettiset kysymykset, kuten ehdoton luotettavuus, objektiivisuuden tavoite, järjestön edustajana esiintyminen, stereotyyppien vahvistamisen välttäminen ja moninaisuuden kunnioittamisen tavat.
- Kaikki käytännön asiat, kuten kouluvierailujen tilaukset, viestintä koulujen ja opettajien kanssa, palautteen kerääminen, omat raportointikäytännöt jne.

Vierailijoilla pitäisi koulutuksen jälkeen olla mahdollisimman hyvät valmiudet lähteä toteuttamaan globaali-kasvatustyötä koulun tai oppilaitoksen arkeen. Sen helpottamiseksi koulutukseen kannattaa sisällyttää omien tuntuun suunnitelmien työstämistä ja mahdollisuuksien mukaan myös toteuttamista. Vierailijoille on hyvä tarjota valmiita, eri-ikäisille oppilaille suunnattuja tuntimalleja ja monenlaista materiaalia, kuten harjoituksia, videoita ja hyödyllisiä linkkejä. Myös muiden järjestöjen tuottamasta materiaalista on hyvä mainita. Laadukas opetustilanne edellyttää huolellista suunnittelua, eikä vastuuta suunnittelusta voi siksi jättää kokonaan kokemattomille vierailijoille. Aloittelevalla vierailijalla olisi hienoa tarjota mahdollisuus tehdä vierailuja yhdessä toisen vierailijan kanssa tai mennä seuraamaan kokeneemman vierailijan pitämää tuntia.

Vierailijoilta on hyvä pyytää palautetta koulutuksesta heti tilaisuuden jälkeen, mutta myös myöhemmässä vaiheessa. Muutaman vierailun jälkeen vierailijoilla on parempi käsitys siitä, miten koulutusta voisi kehittää.

Haluamme huolehtia hyvin Planin kouluvierailijoista ja heidän kehittymisestään tehtävässään. Heitä rohkaistaan pitämään oppimispäiväkirjaa, joka auttaa refleктоimaan omassa työssä koettuja onnistumisia ja haasteita sekä oppimaan niistä. Vierailijoita kehoitetaan myös pitämään yhteyttä saman alueen muihin vierailijoihin ja jakamaan ajatuksiaan vierailuista somen välityksellä. Plan järjestää vuoden mittaan valtakunnallisia koulutusviikonloppuja ja inspiraatiopäiviä, joita suunnitellaan vierailijoiden toiveet huomioiden.

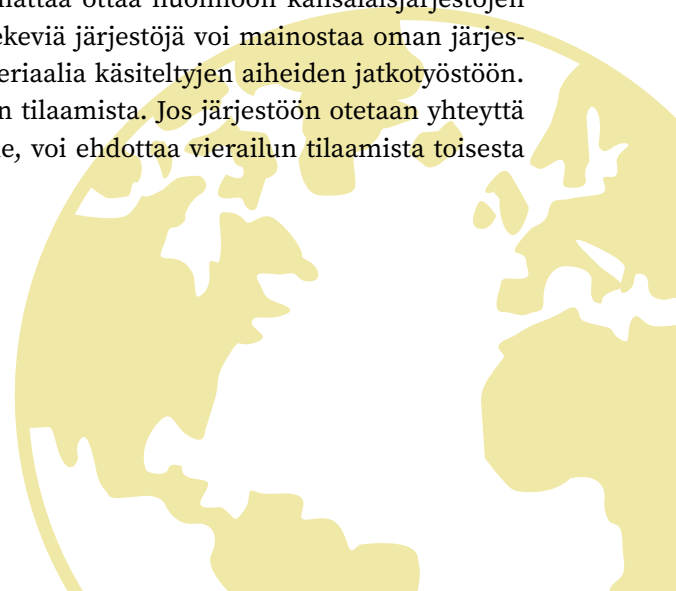
Markkinointi

Kouluvierailujen markkinointi on suunniteltava ja kohdennettava suhteessa käytettävissä oleviin resursseihin eli aktiivisten vierailijoiden määrään, asuinpaikkaan ja valmiuteen matkustaa pidemmän matkan päähän tekemään vierailuja. Etä- ja hybridivierailut ovat toisaalta mahdollistaneet toimimisen koko Suomen ja miksei maailmankin alueella. Olisi siis hienoa, jos järjestöt markkinoisivat tulevaisuudessa vierailutoimintaansa yhä laajemmille kohderyhmille.

Kouluille lähetettävästä markkinointiviestistä pitää selkeästi käydä ilmi vierailujen tavoite ja se, miten koulu hyötyy vierailusta. Erityisesti kannattaa tuoda esille se, miten vierailu linkittyy opetussuunnitelmaan ja eri oppiaineisiin. Viestissä on myös mainittava, että suurin osa vierailijoista on globaalikasvatuksen teemoista kiinnostuneita vapaaehtoisia, jotka on koulutettu vierailuja varten.

Koulun rehtorien ja opettajien lisäksi vierailuja voi markkinoida esimerkiksi oppilaskunnan hallitukselle. Markkinoinnin tehostamiseksi kannattaa miettiä, voidaanko vastuuta markkinoinnista jakaa alueellisesti. Yksi mahdollisuus on hyödyntää alueellisia koordinaattoreita. Vierailijoita voidaan myös kehottaa itse olemaan aktiivisesti yhteydessä alueensa lähikouluihin, mutta silloin tulee sopia siitä, kuka ottaa yhteyttä mihinkin kouluun.

Vierailijoille kannattaa suunnitella valmis sähköpostimarkkinointiviesti, jonka he voivat suoraan lähettää kouluihin. Markkinointia suunniteltaessa ja kehitettäessä kannattaa ottaa huomioon kansalaisjärjestöjen välisen yhteistyön mahdollisuudet. Muita globaalikasvatusta tekeviä järjestöjä voi mainostaa oman järjestön ohella, ja opettajalle voi tarvittaessa jättää linkkejä tai materiaalia käsiteltyjen aiheiden jatkotyöstöön. Voi myös suositella omaa työtä täydentävän järjestön vierailijan tilaamista. Jos järjestöön otetaan yhteyttä kouluvierailun toivossa hetkellä, jolloin tällaista tarjontaa ei ole, voi ehdottaa vierailun tilaamista toisesta järjestöstä.



WWF markkinoi vierailukampanjoitaan suoraan rehtoreille, kouluasihteereille ja tulevaisuudessa luultavimmin yhä enemmän alueellisille opetustoimille. Sosiaalisessa mediassa tavoitamme hyvin opettajia, vanhempia ja opiskelijoita yksityishenkilöinä. Myös eri opettajajärjestöt ovat oivia markkinointikanavia. Viime vuosina olemme ostaneet kohdennettua somemarkkinointia, jolla on tavoitettu uusia opettajaryhmiä. Tämä sisältää pienen riskin, että mainos tavoittaa myös henkilöitä, jotka kyseenalaistavat järjestön toiminnan tai globaalikasvatuksen tarpeen. Osaavan sometiimin ja vahvojen argumenttien ansiosta olemme kuitenkin selvinneet näistä tilanteista kunnialla. WWF:n kulloinenkin uusi kouluvierailukiertue alkaa syksyisin, joten sen markkinointi aloitetaan edeltävänä keväänä ja jatketaan tiiviisti alkusyksystä.



Palaute, arviointi ja kehittäminen

Palautteen kerääminen ja jatkuva arviointi ovat tärkeä osa vierailutoimintaa. Toimintaa ei voida kehittää, eikä sen laadukkuutta varmistaa ilman toimivaa palautejärjestelmää. Järjestöjen itsearviointi on yksi osa arviointia, mutta ei yksinään riittävä: palautetta on pyydetävä sieltä, mihin toiminta kohdistuu, eli kouluilta ja vierailijoilta. Jokaisesta vierailusta on pyydetävä palautetta sekä opettajalta, oppilailta että vierailijalta. Kun kunkin vierailun palautteita verrataan keskenään, saadaan luotettavampi kuva siitä, miten vierailun tavoitteet ovat toteutuneet. Jos opettajan ja vierailijan näkemykset ovat ristiriitaisia, on hyvä selvittää, mistä tämä johtuu. Opettajan tyytymättömyys ei kuitenkaan aina tarkoita sitä, ettei vierailu olisi voinut olla oppilaiden kannalta merkityksellinen. Oppilaan kokemus vierailusta on ratkaisevin, ei opettajan toiveiden toteutuminen.

Vaikka kirjallista palautetta ei välttämättä ole järkevää kerätä lyhyen vierailun jälkeen, pitää vierailijaa kehottaa kysymään oppilailta, mitä mieltä he vierailusta olivat ja mitä ajatuksia se heissä herätti. Opettajalta ja vierailijalta voi pyytää palautetta joko kirjallisesti tai suullisesti. Palautteessa on kysyttävä, miten vierailu vastasi sille asetettuja tavoitteita ja mitä olisi voinut tehdä toisin. Tämän oppaan lopusta löydät esimerkkejä palautelomakkeista, joista voit saada ideoita omien lomakkeidesi tekemiseen.

Palautteita on arvioitava suhteessa tavoitteisiin, ja kouluvierailutoimintaa on kehitettävä jatkuvasti palautteita hyödyntäen. Vierailijan on säännöllisin väliajoin saatava palautetta omista vierailuistaan, koska se mahdollistaa vierailijana kehittymisen. Vierailijalle pitää antaa positiivista ja kannustavaa palautetta, mutta tarjota myös kehittämisehdotuksia. Vierailijoiden näkemyksiä kannattaa hyödyntää monipuolisesti toiminnan kehittämässä, koska juuri heillä on käytännön kokemusta tuntisuunnitelmien toimivuudesta ja vierailujen tavoitteiden toteutumisesta.

Kouluvierailutoiminnan laadun kehittämisessä kannattaa seurata muiden globaalikasvatusta tekevien järjestöjen työtä. Kahden järjestön välinen vertaisarviointi ja hyvien käytäntöjen jakaminen sekä vierailutoiminnan haasteista keskusteleminen yhdessä muiden globaalikasvatuksen toimijoiden kanssa voi antaa eväitä oman toiminnan kehittämiseen. Kouluvierailutoiminnan laadun arvioinnin ja kehittämisen pitää olla systemaattista ja jatkuvaa. Vain siten varmistetaan globaalikasvatuksen tavoitteiden toteutuminen.

Olemme WWF:llä tarjonneet vierailuja jo vuodesta 2009. Koska vierailujen teemat ja sisällöt ovat vaihtuneet, on aina uuden kiertueen suunnittelun alkaessa arvioitu edellistä kiertuetta sen tiimoilta kerätyn oppilas-, vierailija- ja opettajapalautteen avulla, ja kehitetty toimintaa niiden perusteella. Kiinnostuneet kouluvierailijat ja opettajat on kutsuttu mukaan uuden kiertueen suunnitteluun, samoin olennaiset sidosryhmät. Koulukiertue on ollut useana vuonna osa laajempaa ulkoministeriön rahoittamaa ohjelmatyötä, jota on arvioitu sekä kokonaisuutena että ympäristökasvatuksen osalta.

Kouluvierailuille osallistuneita oppilaille on tehty kyselyitä, joilla on selvitetty heidän toimintaansa vierailujen jälkeen. Lisäksi vierailun kotiläksynä oppilaita on ohjattu kiertueen nettisivulle tekemään tehtäviä yhdessä aikuisen kanssa. Tällöin tavoitteena on ollut saada perheet yhdessä kiertueen sisällön äärelle. Nettisivuanalytiikan avulla on saatu tietoa siitä, miten tavoite laajentaa luonnonsuojelumuotoista käytöstä perheisiin on toteutunut.

Ehkä palkitsevinta on ollut seurata erään kiertueemamme nousua yhteiskunnalliseksi puheenaiheeksi sekä "sosiaalisen normin" muutosta toivomaamme suuntaan. Tietenkin on vaikea todentaa kouluvierailujemme osuutta tästä muutoksesta, mutta koska ne ovat olleet tukemassa organisaatiomme työtä ja viestintää kyseisen teeman alla, olemme varmasti osaltamme olleet vaikuttamassa muutokseen.

Liitteet

- Tuntisuunnitelmapohja
- Itsearviointilomake vierailijalle
- Palautelomake oppilaalle
- Palautelomake opettajalle

Tuntisuunnitelmapohja

Vierailun teema:

Koulu/luokka:

Vierailun tavoite:

Ajankohta ja kesto:

Aika	Tavoitteet	Menetelmät	Materiaalit	Muuta huomi- oitavaa

Itsearviointilomake

Vierailijan nimi:

Koulu ja luokka:

Päivämäärä:

- 1.** Miten kouluvierailu vastasi odotuksiasi?
- 2.** Mitä mieltä olet toteuttamasi kouluvierailun sisällöstä? Mitkä asiat kiinnostivat oppilaita? Mitä muuttaisit?
- 3.** Mitä mieltä olet tunnin toteuttamistavasta? Mitkä asiat ja harjoitukset toimivat? Mitä muuttaisit?
- 4.** Mitä palautetta sait oppilailta? Mitä he pitivät teemasta tai kouluvierailusta? Kiinnostiko aihe heitä? Olivatko oppilaat aktiivisia? Muuta?
- 5.** Mitä opit itse vierailulla?
- 6.** Muita kommentteja ja terveisiä

Palautelomake

Koulu ja luokka:

Päivämäärä:

1. Arvioi kouluvierailua asteikolla 1 (paljon parannettavaa) - 4 (hyvä):

- | | |
|--|---------|
| a. Yleisarvio kouluvierailusta | 1 2 3 4 |
| b. Aiheen mielenkiintoisuus | 1 2 3 4 |
| c. Opetusmenetelmät ja harjoitukset | 1 2 3 4 |
| d. Oma aktiivisuuteni vierailun aikana | 1 2 3 4 |
| e. Kouluvierailu innosti jatkamaan aiheen parissa | 1 2 3 4 |

2. Mielipiteeni vierailusta

3. Mitä opin ja mitä jäin miettimään?

4. Mitä muuttaisin vierailussa?

Kiitos palautteesta!



Toivomme sinun vastaavan seuraaviin kysymyksiin kouluvierailun päätteeksi ja palauttamaan lomakkeen kouluvierailijalle. Palautteesi on meille tärkeä, jotta voimme kehittää kouluvierailukäytäntöjämme.

Koulu ja luokka:

Päivämäärä:

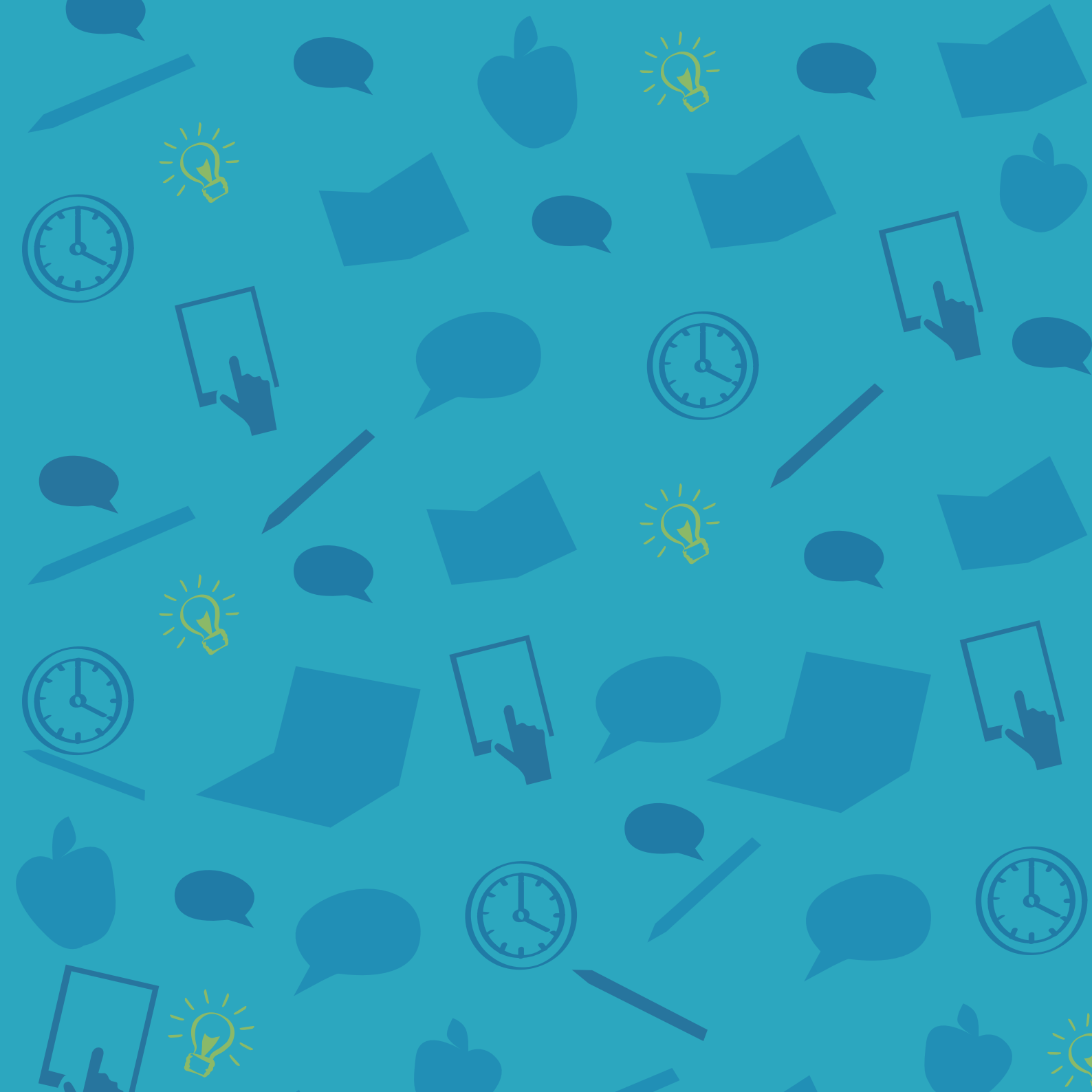
1. Mitä odotit kouluvierailulta?

2. Ympyröi sopiva vaihtoehto: 1 (paljon parannettavaa) – 4 (hyvä):

- | | |
|---|---------|
| a. Yleisarvio kouluvierailusta | 1 2 3 4 |
| b. Kouluvierailu vastasi odotuksiasi | 1 2 3 4 |
| c. Arvioni harjoitusten vetämisestä | 1 2 3 4 |
| d. Vuorovaikutus oppilasryhmän kanssa onnistui | 1 2 3 4 |
| e. Kouluvierailu käsitteli oppilaiden kannalta keskeisiä teemoja | 1 2 3 4 |
| f. Harjoitukset sopivat menetelmänä käsiteltyihin aiheisiin | 1 2 3 4 |
| g. Käytetyt opetusmenetelmät sopivat kouluun | 1 2 3 4 |
| h. Kouluvierailu innosti jatkamaan aiheen parissa | 1 2 3 4 |

3. Kommentteja ja terveisiä

Kiitos palautteesta!



fingo

*Jotta maailma
olisi reilumpi, ihan
kaikille*